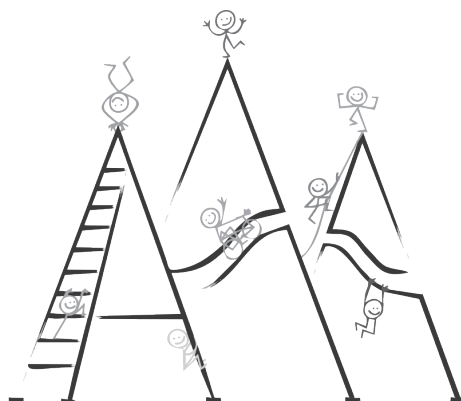

EDUKACJA DOMOWA JAKO ALTERNATYWA EDUKACYJNA DLA DZIECI ZDOLNYCH

Magdalena Giercarz-Borkowska

**EDUKACJA DOMOWA
JAKO ALTERNATYWA EDUKACYJNA
DLA DZIECI ZDOLNYCH**

TEKSTy
WYDAWNICTWO

Wrocław 2019

Copyright © by Magdalena Gierczar-Borkowska

Copyright © by Wydawnictwo TeksTy

Wrocław 2019

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Książka ani żadna jej część nie może być przedrukowywana ani w żaden sposób reprodukowana lub odczytywana w środkach masowego przekazu bez pisemnej zgody Autorki.

Recenzenci:

dr hab. Marek Budajczak, prof. UAM

prof. dr hab. Krzysztof J. Szmidt

Korekta językowa: Teresa Naumiuk

Skład: Irek Winnicki

Projekt okładki: Ola Przytuła

Wydanie pierwsze

ISBN 978-83-952010-0-4

Wydawnictwo TeksTy

ul. Międzyzyleska 3b, 50-514 Wrocław

tel. 601 08 15 36

e-mail: info@wydawnictwoteksty.pl

e-mail: magda.gierczar@wp.eu

www.wydawnictwoteksty.pl

fb: Wydawnictwo TeksTy

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. Uczeń zdolny – Inny w systemie edukacji.....	17
1.1. Pojęcie, koncepcje i modele zdolności	17
1.1.1. Rozumienie pojęcia zdolności – perspektywa temporalna	17
1.1.2. Znaczenie środowiska w koncepcjach rozwoju zdolności – ujęcie modelowe	24
1.2. Rozwój asynchroniczny i specjalne potrzeby edukacyjne dziecka zdolnego	36
1.2.1. Podwójna odmiennność rozwoju dziecka zdolnego	36
1.2.2. Specjalne potrzeby edukacyjne	48
1.3. Szkolne inhibitory rozwoju i Syndrom Nieadekwatnych Osiągnięć.....	52
1.3.1. Środowiskowe warunki rozwoju w szkole – splot perspektyw.....	52
1.3.2. Zdolni – uczniowie z Syndromem Nieadekwatnych Osiągnięć w instytucji totalnej	60
1.4. Przepisy oświatowe i modelowe rozwiązania systemowe a praktyka szkolna wobec uczniów zdolnych	77
1.4.1. (Nie)wykorzystywanie rozwiązań prawnych dedykowanych uczniom zdolnym	77
1.4.2. Szkolna edukacja czy edu-akcja? Gra w „chaos i pewność” a rozwiązania modelowe dla uczniów zdolnych	88
Rozdział 2. Edukacja domowa	103
2.1. Edukacja domowa zamiast obowiązku szkolnego	103
2.1.1. Pojęcie i rys historyczny edukacji domowej	103
2.1.2. Relacja uczeń – mistrz	111
2.1.3. Moralne i prawne podstawy edukacji domowej	121
2.2. Współczesne warunki praktykowania edukacji domowej w Polsce na tle wybranych krajów świata	137
2.2.1. Edukacja domowa a bezpieczeństwo rodziny – bieguny wolności	137
2.2.2. Polska – pomiędzy biegunami	144
2.3. Społeczne kontrowersje wokół zjawiska edukacji domowej	152
2.3.1. Obszary zawłaszczone i pozory troski o efekty dydaktyczne	152
2.3.2. Podwójnie kontrowersyjna kwestia socjalizacji	158
Rozdział 3. Rodzinne doświadczenia edukacyjne jako przedmiot badań	167
3.1. Motywy wyboru problematyki badawczej	167
3.1.1. Dysonans poznawczy wobec szkoły – perspektywa temporalna	167
3.1.2. Poszukiwanie alternatyw – perspektywa teoretyczna i praktyczna	169
3.2. Postrzeganie siebie w roli badacza	172
3.2.1. Osadzenie zamierzenia badawczego w tradycji metodologicznej – perspektywa ontologiczna i uwikłanie badacza	172
3.2.2. Projekt badawczy w perspektywie epistemologicznej i metodologicznej	175

3.3. Dążenie do wiedzy deskryptywnej – środek poznania i zaangażowania społecznego	177
3.3.1. Cele badań i pytania badawcze	177
3.3.2. Społeczne zaangażowanie badań biograficznych	180
3.4. Pozyskanie danych metodą wywiadu narracyjnego	181
3.4.1. Wybór metody badawczej	181
3.4.2. Metodyka postępowania badawczego w badaniach własnych	186
3.4.3. Teren badań i charakterystyka ich uczestników	192
3.5. Postawa etyczna wobec uczestników badań i nauki	197
3.5.1. Napięcia etyczne na poziomie mikro i makro – postawa etyczna wobec uczestników	197
3.5.2. Relacje badacza z uczestnikami – etyczne konteksty udziału dzieci w badaniach	200
Rozdział 4. Edukacja w narracjach rodzinnych	205
4.1. Edukacja domowa w sferze praktyki	208
4.1.1. Uczenie się – naturalne działanie w realnym świecie	209
4.1.2. Interakcyjne środowisko uczenia się	226
4.1.3. Indywidualizacja – poza strefę minionego rozwoju	244
4.1.4. Rodzice czy inne źródła wiedzy – organizacja życia rodzinnego	258
4.1.5. Egzaminy klasyfikacyjne – między tropieniem błędów a świętem	273
4.2. Edukacja domowa w sferze znaczeń	301
4.2.1. Troska o własne dzieci	301
4.2.2. Dziecko jako naturalny uczący się	319
4.2.3. Wolność	327
4.2.4. Samodzielność i odpowiedzialność	334
4.2.5. Dzieciństwo i rodzicielstwo bez masek	341
4.2.6. Edukacyjna przygoda z dorosłym w tle	351
4.2.7. Sprzymierzeni z czasem	363
4.2.8. Styl życia – radość wspólnego poznawania	370
4.2.9. Trud samowychowania	382
4.3. Edukacja domowa w sferze odbioru społecznego	397
4.3.1. Dziwni czy podziwiani? Od odrzucenia do naśladownictwa	398
4.3.2. „O jakiej socjalizacji tu mowa?!”	416
Bibliografia	431
Źródła internetowe	465
Strony internetowe dotyczące zagranicznej i polskiej sytuacji w zakresie edukacji domowej	466
Akty prawne	466
Aneks	468
Wykaz rysunków, tabel	468
Wykaz znaków transkrypcyjnych	469